

YÜZYILIN İŞGALİ:
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE

FİLİSTİN

YÜZYILIN İŞGALİ:
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE
FİLISTİN

YÜZYILIN İŞGALİ
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE:
FİLİSTİN

ISBN: 978-605-06570-1-2

© 2020 **TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI**

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI

Yayıncı Sertifika No: 45482

1. Baskı, İstanbul

İletişim

Ceyhan Atuf Kansu Caddesi No: 122

Balgat/Ankara/TÜRKİYE

+90 312 583 80 00 I e-mail: webinfo@iletisim.gov.tr I web: www.iletisim.gov.tr

Baskı

Hat Baskı Sanatları San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0 212 567 77 66, İstanbul

Matbaa Sertifika No: 15648

YÜZYILIN İŞGALİ:
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE
FİLİSTİN

ÖNSÖZ

PROF. DR. FAHRETTİN ALTUN

Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanı

Birinci Dünya Savaşı'nın en önemli sonuçlarından biri farklı din, mezhep ve etnik gruptan insanların asırlarca Osmanlı Devleti'nin idaresinde huzur ve refah içerisinde yaşadığı Filistin'in İngilizler tarafından işgale uğramasıdır. Filistin konusu, İsrail Devleti'nin kurulması ve süreç içerisinde Filistin topraklarının kademeli olarak işgal edilmesiyle birlikte küresel siyasetin en çetrefilli ve kritik konusu haline gelmiştir. Bugüne kadar onlarca kez kurulan müzakere masaları, barış görüşmeleri, bölgesel ve küresel devletlerin iyi ya da kötü niyetli girişimleri konuyu daha da çözümsüz hale getirmiştir ne yazık ki.

Öncelikle bölge devletlerinin müdahaleleriyle ve İsrail ile yaşanan savaşlar neticesinde bölgesel; daha sonra Birleşmiş Milletler (BM) gibi küresel kuruluşların da sürece dahil olmasıyla birlikte uluslararası bir konu başlığı haline gelen Filistin -İsrail meselesi, ABD Başkanı Donald Trump'ın açıkladığı sözde barış planı ile bambaşka bir boyuta taşınmıştır. Zira Trump'ın İsrail ile birlikte ortaya koyduğu bu plan, tamamen İsrail çıkarlarına ve Filistin'i yok etmeye yöneliktir.

İsrail'in, Filistin'i işgal etmeye dönük tüm saldırgan hareketleri ve işlemekten çekinmediği katliamlar, gerek BM Genel Kurulu kararları gerekse yaptırım gücüne sahip BM Güvenlik Konseyi kararları tarafından defalarca kınanmıştır. Ancak bu kararlar, sadece kağıt üzerinde kalmış, sahada çok fazla karşılığı olmamıştır. Bu yönüyle Filistin-İsrail meselesi, BM gibi uluslararası yapıların da işlevsizleşmesine ve itibar kaybına uğramasına yol açmaktadır. Benzer şekilde, uluslararası insan hakları kuruluşlarının, İsrail'in işlediği insan hakları ihlalleri ve savaş suçlarını ortaya koyan yüzlerce raporu kütüphanelerin tozlu raflarında beklemektedir. Filistin topraklarının yanı sıra içinde bulunduğu bölgeye huzursuzluk ve istikrarsızlık getiren İsrail'in tanıdığı herhangi bir uluslararası kurum ya da hukuk düzeni bugün maalesef bulunmamaktadır.

Sadece BM ve BM Güvenlik Konseyi değil, aynı zamanda Avrupa Birliği de Filistin-İsrail meselesine ilişkin hiçbir girişiminden sonuç alamamış ve bu meselede bugüne kadar tarihi bir rol oynayamamıştır. Bu bağlamda Avrupa ve Avrupa Birliği'nin

diplomasi eksenli gündemini güçlü bir şekilde masaya koymasının artık zamanı gelmiştir.

Filistin konusunun diğer bir önemli boyutunu İslam ülkelerinin konuya yaklaşımları oluşturmaktadır. Bir zamanlar İslam ülkelerinin en önemli gündem maddesi ve adeta bölgenin birlik içerisinde hareket ettiği yegâne konu olan Filistin, ne yazık ki bugün yalnız başınadır. Filistinliler, Türkiye gibi bir kaç ülke dışında İslam coğrafyasından bir destek bulamamaktadır. Özellikle Kudüs'ün ABD tarafından İsrail'in başkenti olarak tanınmasına ve bugün ortaya koyulan Filistin'in işgal ve ilhak planına destek veren bazı İslam ülkelerinin varlığı ise bölge halklarında derin bir travma yaratmaktadır.

28 Ocak 2020 tarihinde ABD Başkanı Trump tarafından açıklanan sözde barış planı, Filistin-İsrail meselesini çözmekten ziyade derinleştirmeyi ve Filistin Devleti'nin ve halkının toprakla-sızlaştırılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda, söz konusu plan İsrail'in işgalinin kalıcılaştırılması ve teo-politik maksimalist tezlerinin ve stratejisinin desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Gerçeklikten uzak, tek taraflı ve yanlı olarak hazırlanan sözde barış planı, 1947'deki BM Taksim Planı'ndan bugüne kadar devam eden Filistin-İsrail ihtilafını sadece İsrail'in perspektifiyle ele almıştır. İsrail'in işgal yoluyla sahada oluşturduğu durumun artık kabul edilmesini ve bu konudaki bağlayıcı kararların dahi göz ardı edilmesini dayatmaktadır. Filistinlileri barışın önündeki asıl engel olarak gören bu plan, İsrail'in sistematik işgalini yok saymakta ve meşrulaştırmaktadır.

Kudüs konusundaki BM kararlarına ve Oslo'ya rağmen sözde barış planı Kudüs'ün bölünmezliğini öngörmekte ve şehri tek parça olarak İsrail'in egemenliğine vermektedir.

İletişim Başkanlığı tarafından hazırlanan bu kitap, Filistin'in onurlu mücadelesini, İsrail işgalinin süreçlerini, yaşanan uluslararası hukuk ihlallerini, Türkiye'nin Filistin mücadelesine verdiği desteği ve ABD Başkanı Trump'ın ortaya koyduğu işgal ve ilhak planını detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu başlıkların yanı sıra kitapta uluslararası kuruluşların ve devlet başkanlarının söz konusu plan hakkındaki açıklamaları ve Türkiye'nin konuya ilişkin yaklaşımı da yer almaktadır.

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Açıklanan plan, barışa ve çözüme hizmet etmeyecektir. Bu, Filistinlilerin haklarını yok sayma ve İsrail'in işgalini meşrulaştırma planıdır. Kudüs Müslümanların kutsalıdır. Kudüs'ün İsrail'e verilme planı asla kabul edilemez." sözleri ile özetlenebilecek Türkiye'nin duruşu tarihsel bir itiraz ve ikazdır. Uluslararası hukuka, BM ve BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olan bu plan başarısız olmaya mahkûmdur ve uygulanabilirliği yoktur.

Filistin halkının onlarca yıldır maruz kaldığı acı, işgal ve soykırım politikalarına bu defa izin verilmemelidir. Gerçek bir barış planı ancak uluslararası meşruiyet düzleminde ve Filistin'in haklarının göz önünde bulundurulduğu bir çerçevede gerçekleşebilir.

نهاية دخول المسجد
اللهم افتح لي أبواب رحمتك

1. BİR İŞGALİN TARİHİ: FİLİSTİN

Filistin meselesi; varlığı ve tüm temel hakları yok sayılan işgal altındaki bir halkın, kendi kaderini tayin etme mücadelesinin onurlu tarihidir. Filistin; işgal, sömürgecilik, savaş, katliam ve yerinden edilme gibi insanlığın tanık olabileceği tüm acı hadiselerin yaşandığı bir yerin adıdır.

Bugün, İsrail'in Filistin'i işgal ve yok sayma siyaseti'nin karşılığı olarak ABD Başkanı Donald Trump tarafından kamuoyuna duyurulan sözde "barış planı" karşımıza çıkmaktadır. Birçok devlet tarafından ciddi tepki ve endişelerle karşılanan bu sözde barış planını daha iyi anlayabilmek için Filistin'in işgal tarihine yakından bakmakta fayda vardır.

Balfour Deklarasyonu ve İngiliz Mandası

I. Dünya Savaşı'nın en önemli sonuçlarından biri, çok farklı din, mezhep ve etnik gruptan insanın Osmanlı Devleti'nin idaresinde asırlarca huzur ve refah içerisinde, kardeşçe

yaşadığı Filistin ve Kudüs'ün İngilizler tarafından işgale uğramasıdır. Bu dönemde İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un Lord Rotschild'e gönderdiği mektuptaki; "Filistin topraklarında bir Yahudi Devleti kurulması" sözü, Filistin'in ve bölgenin geleceği üzerinde ciddi etkiler yaratmıştır. Tarihe 'Balfour Deklarasyonu' olarak geçen mektuba, Fransa, İtalya ve ABD de destek vermiştir.

Bölgenin İngiliz işgaline girmesinden sonra, Filistin'e Yahudi göçü büyük hız kazanmıştır. Bu hızlı göç dalgası ve İngiliz Manda yönetiminin keyfi uygulamaları, kısa sürede Araplar ve Yahudiler arasında kanlı çatışmaların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Filistin'deki çatışmalar, İngiltere'nin gönderdiği takviye birlikler tarafından ancak 1938'de bastırılabilmiştir. Filistin'deki 20 yıllık İngiliz işgali, yüzbinlerce Yahudi'nin bölgeye göç etmesi, Filistinlilerin haklarının yok sayılması ve en az bir asır daha çözülemeyecek bir sorunun ortaya çıkmasıyla neticelenmiştir.

Filistin’de Birleşmiş Milletler (BM) Dönemi

İngiltere 1947 yılında bölgeden geri çekileceğini açıklayarak Filistin meselesini BM’ye devretmiştir. Bu açıklamanın ardından, BM Genel Kurulu 29 Kasım 1947 tarihinde 181 sayılı kararı ile “Filistin’de Arap ve Yahudi

devletleri kurulmasını öngören bir plan” kabul etmiştir. Bununla birlikte, bu plan hiçbir zaman hayata geçmemiştir. Söz konusu plan, Araplar tarafından kabul edilmemiştir. Ancak, Yahudiler 181 sayılı BM kararını dayanak göstererek, 14 Mayıs 1948 günü İsrail Devleti’nin kuruluşunu tek taraflı olarak ilan etmiştir.

‘Nekbe’ ve 1948 Arap-İsrail Savaşı

İsrail Devleti’nin kuruluş ilanının ardından, 15 Mayıs tarihi Filistinliler tarafından “Yevm’ün Nekbe” (Felaket Günü) olarak kabul edilmiştir. Filistinliler için göçe zorlama, yağma ve katliamların simgesi olan “Nekbe” ile başlayan süreçte binlerce Filistinli öldürülmüş, yaklaşık 1 milyon kişi vatanından sürülmüş, 675 köy yok edilmiş ve şehirler Yahudileştirilmiştir. İsrail Devleti’nin ilan edilmesiyle, bölgeye Yahudi göçü de büyük hız kazanmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak bölgedeki Arap devletleri ile İsrail arasında başlayan ve Ekim 1949’a kadar süren çatışmalar sonucunda, Ürdün Batı Şeria’yı ve Mısır Gazze Şeridi’ni ele geçirmiştir. Kudüs’ün batısı İsrail’in denetimine kalırken, eski şehri de kapsayan Doğu Kudüs Ürdün’ün kontrolüne girmiştir.

1967 “6 Gün Savaşı”

Filistin’in işgal edilme tarihi açısından önemli bir gelişme 1967 “6 Gün Savaşı”dır. Mısır’ın Akabe Körfezi’nden Kızıldeniz’e çıkışı sağlayan Tiran Boğazı’nı kapatması sonucunda; İsrail 5 Haziran 1967’de Mısır, Suriye ve Ürdün’e saldırmıştır. Sadece 6 gün süren bu savaşta İsrail birlikleri Şam civarına kadar ilerlemiş ve neticede İsrail, Mısır güçlerini Gazze ve Sina Yarımadası’ndan, Suriye güçlerini Golan Tepeleri’nden, Ürdün güçlerini ise Batı Şeria ve Doğu Kudüs’ten çıkararak bu toprakları işgal etmiştir. 6 Gün Savaşı’nın ardından, BM Güvenlik Konseyi oy birliğiyle 242 sayılı kararı almıştır. Kararda savaşla toprak kazanımı (işgal) reddedilmiş ve İsrail’in ele geçirdiği yerlerden çekilmesi istenmiştir. İsrail’in kontrol ettiği toprakları 2 katına çıkardığı bu savaş sonucunda, 500 bin Filistinli daha mülteci olarak komşu ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır.

1973 Yom Kippur Savaşı

BM Güvenlik Konseyi kararını tanımayan İsrail’in işgal ettiği topraklardan çekilmemesi nedeniyle, Mısır ve Suriye 1973 yılında Musevilerin Yom Kippur (Kefaret) Bayramı gününde bir taarruz harekâtı başlatmıştır. Başlangıçta,

Sina ve Golan Tepeleri’nden çekilmek zorunda kalan İsrail, ABD’den acil mühimmat desteği alarak, askerî üstünlüğü ele almış ve 3 hafta sonunda 1967’deki sınırları da aşarak, Süveyş Kanalı’nın batısına geçmeyi başarmıştır. Ateşkes, 1974 yılının başında ABD, Sovyetler Birliği ve BM’nin araya girmesi sonucunda sağlanabilmiştir.

Müzakereler ve İsrail'de Aşırı Sağ'ın Yükselişi

1974 yılında Yaser Arafat'ın Filistin halkını temsilen ilk kez BM'ye gitmesi ve burada yaptığı konuşma önemli bir dönüm noktası olmuştur. Arafat'ın barışçıl çözümü savunan konuşması Filistin meselesinin uluslararası tanınırlığına önemli bir katkı sağlamıştır. Bununla birlikte, 1970'lerin ikinci yarısı İsrail siyaseti daha sonra "Likud" adını alan aşırı sağcı Herut'un yükselişine sahne olmuştur. Menahem Begin'in 1977 Seçimleri'ni kazanmasının ardından, İsrail Batı Şeria ve Gazze'de yasa dışı Yahudi yerleşimlerini hızla artırmaya başlamıştır. İsrail, BM Güvenlik Konseyi kararı uyarınca çekilmesi gereken bu topraklarda daha fazla kök salmayı hedeflemiştir. Bu projenin başında ise ilerleyen yıllarda ismi katliamlarla anılacak dönemin tarım bakanı Ariel Şaron yer almıştır.

1978 Camp David Çerçeve Anlaşmaları ve 1979 İsrail ile Mısır Arasında Barış Anlaşması

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin, ABD Başkanı Jimmy Carter'ın nezaretinde, 17 Eylül 1978'de Camp David Anlaşması'nı imzalamıştır. Bu kapsamda, Ürdün ve Filistin temsilcilerinin de katılacağı görüşmelerin gerçekleştirilmesi öngörülmüş ve

İsrail Batı Şeria ve Gazze'de 5 yıla yayılan bir süreç içinde Filistinlilere özerklik tanımayı taahhüt etmiştir. Bundan 1 yıl sonra imzalanan Mısır-İsrail Barış Anlaşması'yla, İsrail Sina Yarımadası'ndan tamamen çekilmeyi, Mısır da buna karşılık İsrail'i tanımayı kabul etmiştir.

İsrail'in Lübnan İşgali ve Sabra-Şatilla Katliamları

1982 yılında Sina Yarımadası'ndan son birliklerinin çekilmesinin üzerinden henüz 2 ay geçmeden, İsrail askerleri bu kez Lübnan'ın güneyine girmeye başlamıştır. O dönemde Savunma Bakanı olan Ariel Şaron'un emriyle, İsrail Ordusu Beyrut'a kadar ilerleyerek Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKÖ) Lübnan'dan çıkmak zorunda bırakmıştır. FKÖ'nün çekilmesiyle, Filistinli mülteci kampları savunmasız kalmış ve İsrail'in müttefiki Falanj milislerinin hedefi haline gelmiştir. İsrail'in 15 Eylül'de Batı Beyrut'u işgal etmesinin ardından, 16-18 Eylül tarihlerinde Sabra ve Şatilla kamplarında yüzlerce Filistinli, Falanjistler tarafından katledilmiştir.

I. İntifada ve Filistin Devleti'nin İlanı

1987 yılında Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde İsrail işgaline karşı I. İntifada (ayaklanma) başlamış, Filistinliler ile İsrail güçleri arasında yaşanan çatışmalarda 20.000 kişi yaralanmış veya hayatını kaybetmiştir.

1993 yılına kadar süren intifada, ağır silahlarla donanmış İsrail Ordusu'na karşı elinde yalnız sapan olan Filistinli sivillerin görüntüleriyle dünya kamuoyunun hafızasına kazınmıştır.

İntifadayla başlayan süreçte ikinci adımı, 2 Ağustos 1988 tarihinde yapılan ve Ürdün'ün Batı Şeria ve Doğu Kudüs üzerindeki egemenlik haklarından vazgeçtiğini, Filistin halkının Ürdün'den ayrı ve bağımsız bir Filistin

Devleti kurma iradesine saygı duyduğunu bildiren “Ürdün Açıklaması” oluşturmuştur. Nitekim, Filistin Milli Konseyi 15 Kasım 1988'de Cezayir'de yaptığı toplantıda, Sürgünde Bağımsız Filistin Devleti'nin kurulduğunu ilan etmiştir. Bu devleti tanıyan ilk ülkelerden biri de Türkiye olmuştur. Ancak devlet ilanının uluslararası toplumda yeterince kabul görmemesi neticesinde, FKÖ'nün o dönemdeki lideri Yaser Arafat, 14 Aralık 1988 tarihinde İsrail Devleti'ni tanıdığını ilan etmiştir.

1991 Madrid Barış Konferansı ve Oslo Barış Görüşmeleri

Tarihsel süreçte bir diğer önemli gelişme ise Madrid Barış Konferansı olmuştur. Körfez Savaşı'nın bitimini izleyen aylarda 1991 yılında toplanan Madrid Barış Konferansı İsrail, Suriye, Ürdün, Lübnan ve Filistin heyetlerinin müzakere masasında ilk kez bir araya geldikleri toplantı olarak tarihe geçmiştir. Madrid Barış Konferansı'nın devamında, 1993 yılında Oslo'da İsrail ile Filistin arasında gizli görüşmeler gerçekleştirilmiş ve İsrail ile FKÖ arasında 1993 ve 1995 yıllarında Oslo Anlaşmaları olarak bilinen iki anlaşma imzalanmıştır. Bu çerçevede, Batı Şeria ve Gazze'de Filistin Ulusal Yönetimi 5 yıl süreli geçici bir düzenleme olarak kurulmuş, ancak süreçte ilerleme sağlanamamıştır.

II. İntifada ve Arap Barış Girişimi

Filistin halkı 21. yüzyıla, yıllardır süren müzakere ve anlaşma çabalarından hiçbir sonuç elde edememiş olmanın ve İsraili aşırılıkçı grupların sistemli saldırılarına maruz kalmanın bıkkınlığı ve yılgınlığı içerisinde girmiştir. 2000 yılında, İsrail muhalefesindeki Likud Partisi'nin lideri Ariel Şaron'un oldukça provokatif bir biçimde Harem-i Şerif'i ziyareti sonrasında, tarihe II. İntifada yahut Aksa İntifadası olarak geçen direniş hareketi başlamıştır.

2002 yılının Mart ayında, Beyrut'ta Arap Ligi Zirvesi yapılmıştır. Suudi Arabistan Veliaht Prensi Abdullah'ın İsrail'in 1967 öncesi sınırlarına dönmesi ve mülteci sorununa BM Genel Kurulu'nun 194 sayılı kararı temelinde adil bir çözüm bulunması halinde tüm Arap ülkelerinin İsrail ile ilişkilerini normalleştirmesini öngören girişimi "Arap Barış Planı" adı altında kabul edilmiştir. Plan kapsamında İsrail'in Golan Tepeleri ve Lübnan'ın güneyi dâhil işgal ettiği tüm topraklardan çekilerek, 4 Haziran 1967

sınırlarına dönmeyi ve bu tarihten itibaren işgal altında bulunan Batı Şeria ve Gazze Şeridi topraklarında başkenti Kudüs olan bir Filistin Devleti'nin kurulmasını kabul ettiğini teyit etmesi karşılığında, Arap ülkelerinin İsrail'le barış anlaşması yapmaları ve İsrail ile normal ilişkiler tesis etmeyi taahhüt etmeleri öngörülmüştür.

Aynı dönemde, İsrail Batı Şeria'nın neredeyse tamamını işgal etmiştir. 2002 yılı Filistinliler için ardı arkası kalmamayan baskınlar ve uzun süreli sokağa çıkma yasaklarıyla geçmiştir. Uluslararası Af Örgütü, İsrail'in 2002'de Cenin ve Nablus'ta düzenlediği saldırılarda savaş suçu işlediğini açıklamıştır.

Ortadoğu Dörtlüsü, Şarm El Şeyh ve Annapolis Zirveleri

Ortadoğu'da gerginliğin ve şiddet olaylarının yeniden artması sonucunda, İspanya'nın girişimiyle Ortadoğu Barış Süreci'nde ara buluculuk rolü üstlenmek üzere ABD,

Rusya, AB ve BM'nin bir araya gelmesiyle, Nisan 2002'de Ortadoğu Dörtlüsü (Quartet) oluşturulmuştur. Quartet, her ne kadar 2003 yılında Yol Haritası'nı sunmuş olsa da, barış sürecinin ileriye götürülmesi doğrultusunda beklenen rolü oynayamamıştır.

Keza, Filistin ve İsrail arasında 2005 Şarm El Şeyh'te ve 2007'de ABD'nin Annapolis kentinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ancak, İsrail'in gerek hükümet içindeki gerekse kamuoyu nezdindeki aşırı sağcı/radikal unsurların etkisiyle izlediği uzlaşmaz tutum barış sürecinde olumlu adım atılmasını engellemiştir.

Şarm El Şeyh Zirvesi, 2005

2008-2009 Gazze Saldırısı: ‘Dökme Kurşun’ Operasyonu

Ortadoğu Barış Süreci’nin her üç boyutunda (İsrail-Filistin, İsrail-Suriye, İsrail-Lübnan) 2008 yılında ivme yakalanmakla birlikte, sürdürülen çabalar İsrail’in Aralık 2008 - Ocak 2009’da Gazze Şeridi’ne yönelik “Dökme Kurşun” adlı askerî operasyonu nedeniyle sonuçsuz kalmıştır. 3 Ocak’ta Gazze sınırını geçen tankların da katıldığı operasyon 18 Ocak’ta son bulmuştur. 22 gün süren işgal ve bombardıman sonucunda, Gazze Şeridi’nde 355’i çocuk en az 1.500 kişi hayatını kaybetmiş, 7.000 kişi yaralanmış ve 4.000 hane yıkılmıştır.

Toplam altı nihai statü konusunu (Kudüs, yerleşimler, sınırlar, mülteciler, güvenlik ve su) içeren İsrail-Filistin görüşmelerinin 2008 yılı sonundaki Gazze Krizi nedeniyle kesintiye uğramasının ardından, 2009 yılı başında göreve başlayan ABD Başkanı Obama, barış sürecinin ilerletilmesi yönünde aktif bir politika izleyeceği yönünde işaretler vermiştir. Ancak, Netanyahu liderliğinde 2009 yılında kurulan hükümetin Doğu Kudüs dâhil Batı Şeria’daki yerleşim faaliyetlerini sürdürmek konusundaki ısrarlı tutumu, Filistin-İsrail boyutunda ilerleme sağlanmasını tıkayan başlıca nedenlerden biri olmuştur.

2014 Gazze Saldırısı: 'Koruyucu Hat' Operasyonu

İsrail 8 Temmuz 2014'te, Müslümanların kutsal ayı Ramazan'da, Gazze'ye yönelik yeni bir hava, kara ve deniz saldırısı başlatmıştır. Birçok dünya ülkesi tarafından eleştirilen ve son verilmesi istenen bu saldırılarda, 434'ü çocuk, 246'sı kadın, 79'u yaşlı olmak üzere 1.898 kişi hayatını kaybetmiş ve 2 bin 877'si çocuk, 1.927'si kadın, 374'ü yaşlı 9 bin 852 kişi yaralanmıştır. Saldırıları nedeniyle, Türkiye'de 3 gün, Pakistan'da 1 gün yas ilan edilmiştir.

ABD'nin İsrail'deki Büyükelçiliğini Kudüs'e Taşımaları

ABD Başkanı Donald Trump 6 Aralık 2017 tarihinde yaptığı açıklamayla, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıdığını ve ABD Büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e taşıyacaklarını açıklamıştır.

İT İSLAM ZİRVESİ KONFERANSI
OLAĞANÜSTÜ TOPLANTISI
"Kudüs'e Dayanarak Birlikte Yaşamak"
İstanbul, 13 Aralık 2017

EXTRAORDINARY SESSION OF THE
OIC ISLAMIC SUMMIT CONFERENCE
"Unified Action in Solidarity with Al-Quds"
Istanbul, 13 December 2017

الاجتماع الاستثنائي لوجوه القمة الإسلامية
"العمل الموحد في التضامن مع القدس"
إسطنبول، 13 ديسمبر 2017

SESSION EXTRAORDINAIRE DE LA CONFERENCE
ISLAMIQUE AU SOMMET DE L'OIC
"Action commune de solidarité avec Al-Quds"
Istanbul, 13 Décembre 2017

Bu gelişmeye bağlı olarak, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısı üzerine Kudüs konulu İslam İş Birliği Teşkilatı Devlet ve Hükümet Başkanları 6. Olağanüstü Zirvesi, Türkiye'nin ev sahipliğinde “Kudüs ile Dayanışma için Birlikte Hareket” temasıyla 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da toplanmıştır.

Olağanüstü Zirve sonunda “Nihai Bildirge ve İstanbul Deklarasyonu” kabul edilmiştir. Deklarasyonda, ABD Yönetimi'nin Kudüs'ün statüsüne ilişkin hukuk dışı açıklaması reddedilmiş ve kınanmıştır. Ayrıca, BM Güvenlik Konseyi'nin Arap Grubu temsilcisi Mısır, Kudüs konulu karar tasarısını 16 Aralık'ta BM Güvenlik Konseyi'ne sunmuştur. 18 Aralık'ta oylanan söz konusu tasarı diğer 14 üyenin desteğini alırken, ABD tarafından veto edilmiştir.

Zirve Dönem Başkanı sıfatıyla Türkiye ve Arap Grubu adına Yemen'in talebi üzerine toplanan BM Genel Kurulu'nun 10. Acil Özel Oturumu 21 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Oturumda Türkiye ve Yemen'in sunduğu “Status of Jerusalem” başlıklı karar tasarısı kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, ABD Büyükelçiliği'nin açılışı 14 Mayıs 2018 günü törenle gerçekleştirilmiştir. ABD'nin ardından Guatemala da büyükelçiliğini Kudüs'e taşımıştır.

Yaklaşık bir asırlık tarihsel süreç bir bütün olarak değerlendirildiğinde, İsrail'in Filistin'e ve bölgeye yönelik tavrı çok net bir şekilde görülmektedir. Bu tavır, binlerce Filistinlinin can kaybı, milyonlarca kişinin evlerinden sürülmesi gibi büyük acıların yaşanmasına yol açmıştır. Bu yaklaşım, bölgenin ve Ortadoğu'nun güvenli topraklar olmasını engellemiştir. İsrail tarihsel süreçte, işgalci tavrını aslında taraflarla müzakere masasındayken bile muhafaza etmiş ve Filistin'e ve bölgeye yönelik saldırılarına devam etmiştir.

2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KARARLARI VE FİLİSTİN MESELESİ

Filistin meselesi, BM ve İİT gibi çeşitli uluslararası örgütlerin başlıca gündem maddelerinden birini oluşturmaktadır. Söz konusu uluslararası örgütlerin Filistin meselesine ilişkin yüzlerce kararı bulunmaktadır. Bununla birlikte, BM, Filistin meselesine ilişkin aldığı kararlar ile asıl ön plana çıkan uluslararası örgüttür.

Filistin meselesi konusunda sadece BM tarafından alınmış çok sayıda karar vardır.

BM çerçevesinde Genel Kurul tarafından alınan kararlar tavsiye niteliğinde iken, Güvenlik Konseyi'nin kararları bağlayıcıdır. Ancak, Güvenlik Konseyi'nin gündemine getirilen bazı tasarıların veto kartının kullanılması

nedeniyle, karara dönüşmediği veya alınan bazı kararların uygulanmasının takip edilmediği görülmektedir. Bu nedenle, herhangi bir veto hakkının bulunmadığı ve bütün üye devletlerin oy kullanabildiği BM Genel Kurul kararlarının, aynı zamanda Filistin meselesinde uluslararası vicdanı da temsil ettiği söylenebilir.

BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu tarafından Filistin meselesine ilişkin alınan kararların genel olarak Filistin meselesinin temel parametrelerini oluşturan üç noktada yoğunlaştığı görülmektedir: (i) İsrail işgali altındaki topraklar, (ii) Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı ve (iii) Kudüs'ün statüsü.

BM çerçevesinde Filistin meselesine dair çok önemli kararlar kabul edilmiştir. Bu kararlardan ilki, BM Genel Kurulu'nun 29 Kasım 1947'de almış olduğu 181 sayılı karardır. "Taksim Kararı" olarak da bilinen bu karar, Filistin'de Kudüs'ün özel statüde olduğu (Corpus Seperantum) bir düzende bir Arap ve bir Yahudi devletinin kurulmasını öngörmektedir.

Bu kararın ardından, BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu tarafından ağırlıklı olarak İsrail'in Filistin'deki işgali nedeniyle ortaya çıkan sorunlara yönelik

yüzlerce karar alınmıştır. İsrail'in Filistin'deki işgali ve bunun yansımalarına ilişkin BM Güvenlik Konseyi'nde alınmaya çalışılan bazı kararlarda daimi üyelerin (özellikle ABD'nin) veto kartını kullandığı görülmektedir.

Bu çerçevede, İsrail'in Filistin topraklarının % 80'ini işgal ettiği 1967 Savaşı'nın ardından BM Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967'de almış olduğu 242 sayılı karar Filistin meselesine yönelik yapılan neredeyse bütün barış girişimlerinde temel referans alınan karar niteliğindedir.

Bu karar, İsrail'in işgal ettiği bölgelerden çekilmesini (Batı Şeria, Doğu Kudüs, Gazze, Golan Tepeleri ve Sina Yarımadası), mülteci sorununun adilane bir şekilde çözülmesini ve bölge ülkelerinin güvenli sınırlar içinde yaşamasını öngörmektedir.

1973 tarihinde yaşanan Arap-İsrail Savaşı'nın ardından, BM Güvenlik Konseyi'nin 22 Ekim 1973'te aldığı 338 sayılı karar da, keza 242 sayılı kararın uygulanması çağrısı yapmaktadır.

BM Güvenlik Konseyi'nin 12 Mart 2002'de aldığı 1397 sayılı karar bir yandan 242 ve 338 sayılı kararlara atıfta bulunurken, diğer yandan Filistin meselesine ilişkin iki devletli çözüme vurgu yapması açısından önem arz eder.

Kudüs'ün statüsüne ve İsrail'in Kudüs'ü işgaline ilişkin olarak BM Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul tarafından alınan onlarca karar bulunmakla birlikte, en fazla öne çıkan BM Güvenlik Konseyi kararı İsrail'in Kudüs'te 'işgalci statüsüne' vurgu yaparak, Kudüs'ün ilhakının ve sözde başkent ilanının geçersiz olduğunu belirten 30 Haziran 1980 tarihli ve 476 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararıdır.

3. TÜRKİYE’NİN FİLİSTİN DAVASINA DESTEĞİ

Türkiye, Filistin’in haklı davasının ve hukuk mücadelesinin en büyük destekçisidir. Bu desteğin en belirgin kanıtı, dünyanın gözü önünde gerçekleşen BM toplantılarında Türkiye’nin gösterdiği istikrarlı tutumdur. 1960’lı yıllardan itibaren, Türkiye tüm toplantılarda Filistin lehine oy kullanmıştır.

Türkiye Filistin meselesine dair tarihsel sürecin önemli aşamalarında, her zaman Filistin’in yanında yer almış siyasi ve diplomatik adımları kararlı bir şekilde atmıştır. Bu adımların bazıları aşağıda sunulmaktadır:

- Türkiye’nin FKÖ ile diyalogu 1969 yılında İslam Ülkeleri Zirvesi’nde başlamış ve artarak devam etmiştir. FKÖ lideri Yaser Arafat 1979 yılında Ankara’da kabul edilmiş ve Türkiye’de FKÖ temsilciliği açılmıştır.

- 1980 yılında İsrail'in Doğu Kudüs'ü işgal ederek birleşik Kudüs'ü başkenti ilan etmesine, Türkiye sonuna kadar karşı çıkmış, bu kararı asla kabul etmeyeceğini vurgulamış ve diplomatik ilişkilerini en alt düzeye indirdiğini açıklamıştır.
- İntifada Hareketi'nde Türkiye Filistinlilerin arkasında durmuştur. Oslo Görüşmeleri ve Oslo Anlaşmasının gerçekleştiği dönemde, Türkiye barış sürecini desteklediğini açıklamış ve Filistinlilerin meşru menfaatlerini korunduğu iki devletli çözümün tek çare olduğunu her alanda ifade etmiştir.
- 27 Aralık 2008 tarihinde İsrail'in bölgede 1.000'den fazla Filistinli'nin ölümü ve 4.000'den fazla kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan Gazze saldırısına, Türkiye en sert tepkiyi veren ülkelerin başında gelmiştir. İsrail'in yaptığı katliamlara karşı dünya kamuoyunu göreve çağırmıştır.

WORLD
ECONOMIC
FORUM

WORLD
ECONOMIC
FORUM

WORLD
ECONOMIC
FORUM
COMMITTED TO
IMPROVING THE STATE
OF THE WORLD

KONRAD

ERDOGAN

PERES

BAN KI-MOON

SARKOZY

WORLD
ECONOMIC
FORUM

29 Ocak 2009, Filistin meselesinin yeniden dünya gündemine gelmesinde önemli bir tarihtir. Davos Zirvesi'nde o dönem Başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan'ın İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'in işgali öven ve yalanlarla dolu konuşmasına karşı yaptığı "One Minute" çıkışı, Türkiye'nin Filistin davasına ve mücadelesine verdiği desteğin güçlü simgelerinden biri olmuştur. Erdoğan İsrail'in insani ve vicdani olmayan işgalci tavrını dünya kamuoyunun gözleri önüne en gür sesle duyurmuştur:

"Öldürmeye gelince siz öldürmeyi çok iyi bilirsiniz. Plajlardaki çocukları nasıl öldürdüğünüz, nasıl vurduğunuzu çok iyi biliyorum".

Tevrat'tan örneklerle İsrail'in Yahudiliğe dahi aykırı davrandığını belirten Erdoğan, Filistin meselesinde Türkiye'nin mazlum tarafın yanında korkusuzca durduğunu tüm dünyaya haykırarak ve paneldeki çifte standarda tepki göstererek oturumu terk etmiştir. Davos Zirvesi'nde yaşanan bu olaydan sonra İsrail'in yaptığı zulümler uluslararası alanda çok daha fazla gündem olmuştur.

Filistin meselesinde bir diğer önemli gelişme Gazze Özgürlük Filosu'na yönelik saldırıdır. Gazze'de yaşanan insanlık dramına ve ablukaya karşı yola çıkan Mavi Marmara,

Sfendoni, Challenger I, Eleftheri Mesogios, Gazze I ve Defne Y gemilerinden oluşan Gazze Özgürlük Filosu, 31 Mayıs 2010 tarihinde uluslararası sularda İsrail'in saldırısına uğramıştır. Bu saldırı, Mavi Marmara gemisindeki 10 Türk vatandaşının, İsrail askerleri tarafından şehit edilmesi ile sonuçlanmıştır. Bunun neticesinde, Türkiye ve 3 ülke İsrail'den büyükelçilerini çekmiştir. Türkiye İsrail ile diplomatik ilişkilerini ikinci kâtip seviyesine düşürmüştür. Türkiye'nin bu saldırıya karşı İsrail ile normalleşme için öne sürdüğü 3 şarttan biri, Gazze'deki ablukanın kaldırılması olmuştur.

6 Aralık 2017'de ABD Başkanı Donald Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıdığını duyurup, büyükelçiliğini Kudüs'e taşıyacağını açıklamasının ardından, Türkiye bu kararı, uluslararası hukukun ihlâli ve asla kabul edilemez olarak nitelendirmiştir. Bu karara karşı diplomatik çabalara öncülük eden Türkiye, ilk olarak Kudüs konulu İİT Devlet ve Hükümet Başkanları 6. Olağanüstü Zirvesi'ne ev sahipliği yapmış ve Zirve "Kudüs ile Dayanışma için Birlikte Hareket" temasıyla 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Olağanüstü Zirve'ye 18 cumhurbaşkanı, 1 cumhurbaşkanı yardımcısı, 3 meclis başkanı, 5 başbakan ve 26 dışişleri bakanı katılmıştır.

Ayrıca, Kudüs konusunda hazırlanan karar tasarısının 18 Aralık 2017 tarihinde BM Güvenlik Konseyi'nde ABD tarafından veto edilmesi üzerine, Türkiye ve Yemen'in talebine istinaden BM Genel Kurulu'nun 10. Acil Özel Oturumu 21 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Oturumda "Status of Jerusalem" başlıklı karar tasarısı 128 olumlu, 35 çekimser ve 9 olumsuz oyla kabul edilmiştir.

ABD Büyükelçiliğinin resmî açılışı sonrasında gerçekleştirilen protesto gösterilerine İsrail güçlerinin şiddetle mukabele etmesi sonucunda, Filistin genelinde yaşanan can kayıpları nedeniyle Türkiye'nin ev sahipliğinde 18 Mayıs 2018 tarihinde İİT Olağanüstü Zirvesi tertiplenmiştir. Zirve sonunda kabul edilen bildiride, ABD'nin Tel Aviv Büyükelçiliğini Kudüs'e taşımasına ilişkin yasadışı adımı bir kere daha reddedilmiş, İsrail'in meşru ve barışçıl protesto hakkını kullanan sivil halka yönelik saldırganlığı kınanmış, BM ve diğer uluslararası örgütlere İsrail'in işlediği suçlara ilişkin bağımsız ve şeffaf biçimde soruşturma yapmaları çağrısında bulunulmuştur.

Aynı olaya ilişkin olarak Filistinlilerin korunması amacıyla, BM Güvenlik Konseyi'ne sunulan karar tasarısının ABD tarafından veto edilmesiyle, benzer bir karar tasarısı Türkiye ve Cezayir'in talebiyle 13 Haziran 2018 tarihinde yapılan BM Genel Kurulu Acil Özel Oturumu'nda oylamaya sunulmuştur. Karar tasarısında, 30 Mart 2018 tarihinden bu yana barışçıl protesto gösterilerinde bulunan Filistinlilere katliam uygulayanların hesap verebilmeleri ve bu olayların tekrarının önlenmesi için uluslararası koruma dâhil caydırıcılık sağlanması öngörülmüştür. Söz konusu karar, BM Genel Kurulu Acil Özel Oturumu'nda 120 olumlu, 45 çekimser ve 8 olumsuz oyla kabul edilmiştir.

4. SÖZDE BARIŞ PLANININ AMACI VE İÇERİĞİ

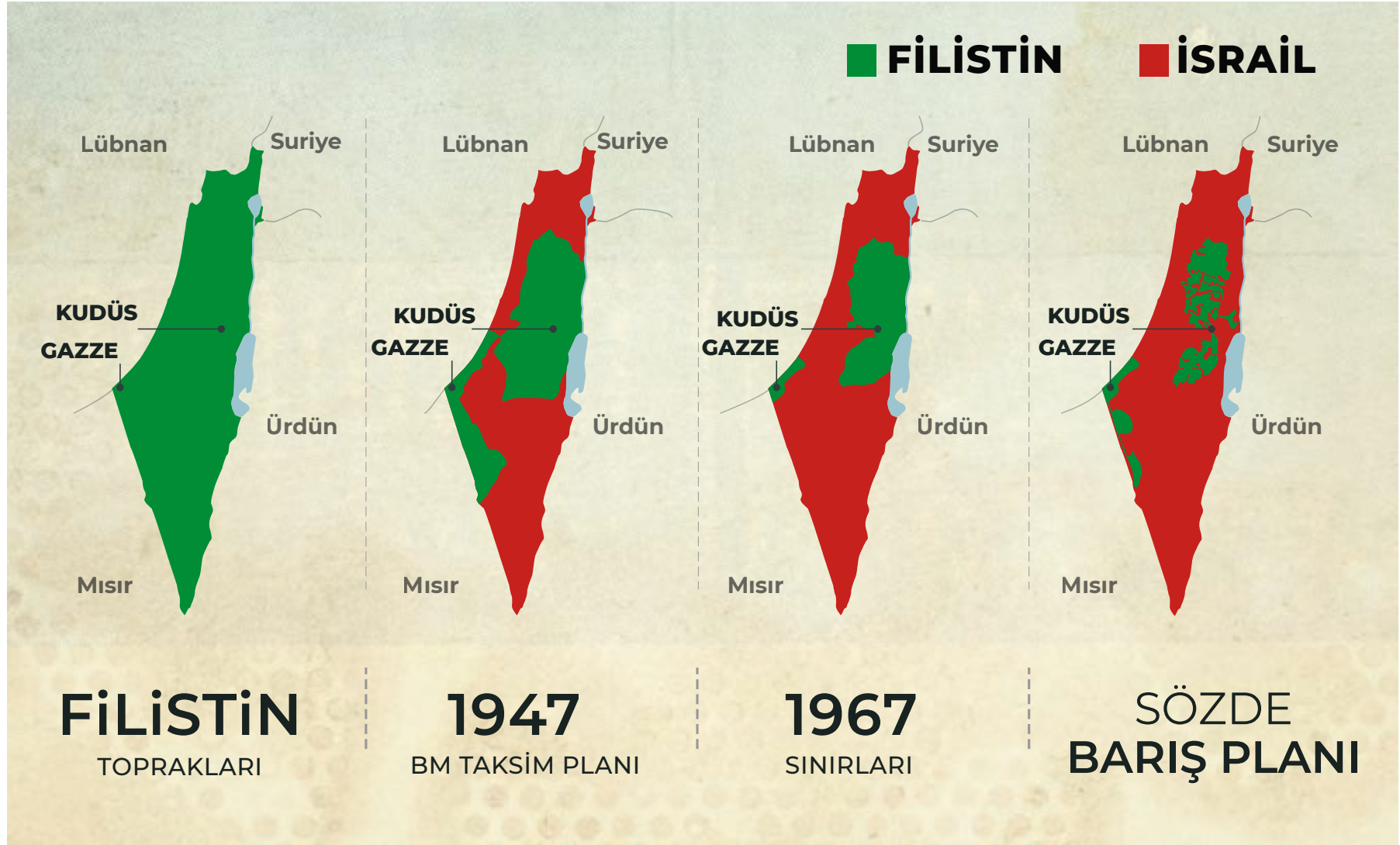
28 Ocak 2020 tarihinde ABD Başkanı Donald Trump tarafından uluslararası kamuoyuna duyurulan “Refah İçin Barış: İsrail ve Filistin Halklarının Yaşamlarını İyileştirmek İçin Bir Vizyon” başlıklı sözde “barış planı” Filistin-İsrail meselesini bölgesel ve küresel ölçekte yeni bir aşamaya taşıma adımlardan biridir. Bu plan, Filistin-İsrail sorununu çözmekten daha çok derinleştirmeyi, Filistin devletinin ve halkının topraklasızlaştırılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda, bahse konu plan, İsrail’in işgalini kalıcılaştırılması ve teo-politik maksimalist tezlerinin ve stratejisinin desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Gerçeklikten uzak, tek taraflı ve yanlı olarak hazırlanan sözde barış planı, 1947’deki BM Taksim Planı’ndan bugüne kadar devam eden Filistin-İsrail ihtilafını, sadece İsrail’in perspektifiyle ele almıştır. İsrail’in işgal yoluyla

sahada oluşturduğu durumun artık kabul edilmesini ve bu konudaki bağlayıcı kararların dahi göz ardı edilmesini dayatmaktadır. Filistinlileri barışın önündeki asıl engel olarak gören bu plan, İsrail’in sistematik işgalini görmezden gelmekte ve meşrulaştırmaktadır.

Bu plan, istisnasız her konuda İsrail’in güvenliğini esas almış ve uygulanabilirliği gözetmemiştir. Bu çerçevede, ABD ve İsrail Filistin’i süreçlerden dışlamış, onun adına düşünmüş ve karar vermiştir.

Bu plan, Netanyahu’nun daha önceden farklı versiyonlarla önerdiği “ekonomik barış”ı içselleştirmiş görünmektedir. Filistinlilerin sorunlarının temelini ekonomik olduğunu, ekonomik durumlarının iyileştirilmesi karşılığında siyasi iddialarının önemli bir kısmından vazgeçebileceklerini ima etmektedir.

Sözde barış planının içeriği birkaç başlık altında detaylı şekilde analiz edilebilir:

Topraksal Düzenlemeler

Planın öngördüğü topraksal düzenlemeler, İsrail'in maksimalist politikalarının bir iz düşümü niteliğindedir. Sözde barış planı, Filistin devletinin kurulmasını öngörüyor olsa da, İsrail Devleti'nin topraklarını genişletmek suretiyle, Filistin'in uzun vadede topraksızlaştırılmasını amaçlamaktadır.

Bu plan 4 yıl içinde kurulacak bir Filistin Devleti ve sınırlarını yönetilemez ve parçalı hale getirmektedir. Bu strateji ile Filistin'e bırakılan topraklar birbirine köprü ve tüneller ile bağlanmaktadır. Yeni devletin dış "sınır" kontrolü ve ara bağlantılardaki geçişler doğrudan İsrail'in kontrolüne geçmektedir.

Kudüs konusundaki BM kararlarına ve Oslo'ya rağmen, sözde barış planı Kudüs'ün bölünmezliğini öngörmekte ve şehri tek parça olarak İsrail'in egemenliğine vermektedir. ABD buna dayanak olarak, 1995'te yayınladıkları

Kudüs Büyükelçiliği kararını göstermekte, başka bir deyişle kendi kararlarını İsrail'in Kudüs'teki hâkimiyetine gerekçe olarak sunmaktadır.

Filistinliler için Kafr Aqab, Doğu Şuafat ve Abu Dis (en muhtemeli) yayının doğusundaki herhangi bir yerde bir başkent önerilmektedir. An itibarıyla, bu bölge güvenlik bariyerleri ve kontrol noktaları marifetiyle Kudüs'ün merkezinden (Eski Şehir-Sur içi) ayrılmış durumdadır.

Bahsedilen bölge, tarihsel olarak da Kudüs'ün uzak banliyölerinde yer almaktadır.

Sözde barış planı, Filistin için ayrılan toprak parçacıklarının hem Ürdün hem de Akdeniz ile bağlantısını kesmektedir. Batı Şeria ile Ürdün arasında uzanan Ürdün Vadisi'ni İsrail ilhak etmekte, Akdeniz'deki kara suları tamamen İsrail'in kontrolü altına girmektedir. Diğer bir deyişle, senelerdir Gazze'ye uygulanan abluka, farklı metotlarla Filistinlilerin yaşadıkları tüm topraklara teşmil edilmektedir.

Güvenlik Düzenlemeleri

Planın topraksal düzenlemelerini tahkim edecek güvenlik düzenlemeleri, İsrail Devleti'nin mutlak güvenliğini önceleyen bir güvenlik mimarisi teşkil etmeyi hedeflemektedir. Filistin Devleti'nin ve halkının güvenliğini tamamıyla İsrail'in inisiyatifi-ne ve insafına terk etmektedir.

Plan, İsrail Devleti ile Filistin Otoritesi Güvenlik Güçleri (PASF) arasında bir güvenlik

anlaşması öngörmektedir. Güvenlik anlaşması İsrail'in hiçbir zaman Filistinli aktörler karşısından güvende olmayacağı varsayımına dayanarak, İsrail'e inisiyatif serbestisi sağlamaktadır. Böylece, İsrail istediği zaman istediği gerekçeyi ortaya koymak suretiyle; askerî, polisiye ve istihbari düzeyde müdahale hakkına kavuşmaktadır.

Plana göre, İsrail'in güvenliği söz konusu olunca, ABD başka hiçbir devlete veya uluslararası kuruluşa başvurmadan İsrail'in güvenliğini sağlayacak bütün gereksinimleri yerine getirecektir. Böylece, ABD herhangi bir durumda uluslararası hukuku askıya alacak şekilde İsrail lehine müdahalede bulunabilecektir.

Planın hiçbir yerinde Filistin'in güvenlik kaygılarından bahsedilmemektedir. Silahsızlandırılmış ve devletleşme süreci dahi İsrail'in inisiyatifine bırakılmış Filistin'i İsrail'den kimin ve nasıl koruyacağına dair herhangi bir ibare yoktur. Halihazırda olduğu gibi, yeni Filistin Devleti iç polislikle uğraşırken, İsrail güvenliğin mutlak egemen aktörü olarak ortaya çıkmaktadır.

Plan, Filistin Devleti'nin kurulabilmesi için güvenlik düzenlemelerini tamamıyla İsrail Devleti'nin inisiyatifine bırakan şartlar ortaya koymaktadır. Bu şartlar arasında Filistin liderliğinin İsrail'in yeni sınırlarını tamamen kabul etmesi, Filistin'in tamamen silahsızlandırılması, Hamas'ın Gazze'den çıkarılması ve İsrail'in tüm güvenlik denetimlerini kabul etmesi yer almaktadır.

Filistinli Mülteciler Meselesi

Filistin'de tarih 1967'de başlamamıştır. İngiliz Mandası döneminden BM Taksim Planı'na; 48 Savaşı'ndan 67'ye kadar Filistinlilerin hakları aralıksız ve sistematik olarak gasp edilmiştir. İsrail'in kurulması ve daha sonraki işgaller sırasında evlerinden sürülen Filistinlilerin geri dönüş hakkı, Filistinlilerin barış görüşmelerinin ön koşulu olarak uzun zamandır sahip oldukları bir hak olarak ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte, plan İsrail'in yerinden ettiği milyonlarca Filistinlinin haklarına dair bir ibare içermemekte, aksine anlaşmanın kabul edilmesiyle, bu haklardan feragat etmek zorunda olduklarını, bu mültecilerden hiçbirinin İsrail işgali altındaki evlerine dönmelerine müsaade edilmeyeceğini ve Filistin'e dönmek isteyenlerin bile İsrail'in onayına bağlı olacağını ifade etmektedir. Bu, 11 Aralık

1948 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından alınan 194 sayılı karara aykırıdır.

Filistin Devleti

Plan, Filistin Devleti için objektif kriterlere dayalı bir yol haritası çıkarmamış, Filistinlilere ev ödevleri vermiş ve önemli bir kısmı gerçekleşmesi mümkün olmayan sorumluluklar yüklemiştir. Filistinlilerin ne kadar başarılı olduğunun tespiti ise İsrail'e bırakılmıştır.

Plan, her ne kadar bağımsız bir Filistin Devleti'nden söz ediyor olsa da bunun kâğıt üzerinde sözde bir bağımsızlık olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, Filistin Devleti'nin kurulması bazı şartlara bağlanmaktadır. Bu şartlar temel olarak İsrail'in Yahudi bir devlet olarak tanınması, terörizmin bütün biçimlerinin reddedilmesi ve İsrail'in güvenliğini sağlayacak şekilde İsrail'e özel güvenlik düzenlemeleri yapmaya müsaade edilmesinden oluşmaktadır. Filistin'e kendi kontrolü altında bulunan kurumların etkin bir şekilde inş edilmesi şartını koşmaktadır. Ancak bu şartlar gerçekleştiğinde ABD bir Filistin Devleti'nin kurulmasına destek verebilecektir. Dolayısıyla, bir bağımsızlıktan söz etmek mümkün değildir. Nitekim plana göre Filistin Devleti'nin uluslararası kuruluşlara üye olabilmesi için bile İsrail'in onayı gerekmektedir.

Dinî Düzenlemeler

Planın İsrail açısından en büyük kazanımlarından biri Doğu Kudüs'ün statüsünün tamamıyla değişmesi ve eski şehrin kontrolünün mutlak anlamda İsrail'e bırakılmasıdır. Ayrıca 300 binden fazla Filistinlinin yaşadığı şehrin

büyük bölümleri, Eski Şehir ve Mescid-i Aksa yerleşkesi de dâhil olmak üzere, kutsal yerler İsrail'in mutlak egemenliği altına geçmektedir. Plan, dinî statükonun sürdürülmesini isterken, Mescid-i Aksa'yı ziyaret etmek ve dua etmek isteyen Müslümanlara yönelik olarak, sadece "barış içinde gelen" ibadetçilerin hoş karşılanacağını ifade etmektedir. Bu durum, büyük ölçüde bölgeyi Müslümanlar için İsrail'in mutlak iznine tabi kılacak şekilde ibadete kısıtlamaktadır.

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 28 milyar dolarlık koşullu bir yardım ile Filistinlilerin iddialarından vazgeçeceğini varsayması nedeniyle, planın ekonomik indirgemeciliğe dayandığı anlaşılmaktadır. Özellikle BM, BMGK ve diğer uluslararası kurumlar tarafından alınan kararları ve ortaya koyulan çözüm önerilerini görmezden gelmektedir. Tek taraflı olan bu işgal planı başarısızlığa mahkûmdur ve planın uygulanabilirliği yoktur.

5. SÖZDE BARIŞ PLANINA ULUSLARARASI TEPKİLER

ÜLKELER / ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	AÇIKLAMALAR
BM	“Birleşmiş Milletler, BM kararları, uluslararası hukuk ve ikili anlaşmalar temelinde çatışmayı çözmek için Filistinlileri ve İsrailileri desteklemeye ve 1967 öncesi sınırlar temelinde, tanınmış olan sınırlar dâhilinde barış ve güvenlik içinde yan yana yaşayan iki Devlet -İsrail ve Filistin- vizyonunu gerçekleştirmede kararlıdır.”
İİT	“Trump’ın sözde barış planını tamamen reddediyoruz. Plan, İsrail’in güvenlik bahanesiyle, Filistin topraklarının büyük bölümünü uluslararası hukuk ilkeleri, Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesi ve ilgili uluslararası kararları ihlal ederek ilhak etmesini haklı kılıyor. Kudüs, Filistin’in ebedi başkentidir. ABD yönetimini, adil, kalıcı ve kapsamlı bir barış için uluslararası hukuk ilkelerine uymaya çağırıyoruz.”
ARAP LİGİ	Arap Ligi, “ABD-İsrail’in ‘yüzyılın anlaşmasını’ Filistin halkının asgari hak ve isteklerini karşılamadığı düşüncesiyle reddetmektedir.” Arap devletleri, İsrail’in bu girişimi zorla uygulamaması gerektiğini de ekleyerek, “bu planı uygulamak için ABD yönetimi ile iş birliği yapmamayı” da kabul ettiler. Arap devletleri İsrail’in Batı Şeria, Gazze ve Doğu Kudüs’ü işgal ettiği 1967 Savaşı’ndan önceki sınırlara dayanan bir Filistin devletini içeren “iki devletli” bir çözüm üzerinde ısrar ettiler. Ayrıca, Doğu Kudüs’ün gelecekteki Filistin Devleti’nin başkenti olması için çağrıda bulundular.
AB	AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Josep Borrell: “AB, 1967 sınırları dahilinde iki devletli çözümü desteklemeye devam ediyor. ABD’nin 28 Ocak’ta sunduğu girişim, üzerinde uluslararası anlaşma sağlanmış ölçütlerle uyumuyor. Ürdün Vadisi ve Batı Şeria’nın bazı kısımlarının ilhakına ilişkin açıklamalardan özellikle endişe duyuyoruz.”

**ÜLKELER /
ULUSLARARASI
ÖRGÜTLER**
AÇIKLAMALAR
TÜRKİYE

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: “Açıklanan plan, barışa ve çözüme hizmet etmeyecektir. Bu, Filistinlilerin haklarını yok sayma ve İsrail’in işgalini meşrulaştırma planıdır.”

“Kudüs Müslümanların kutsalıdır. Kudüs’ün İsrail’e verilme planı asla kabul edilemez.”

“Türkiye, ABD’nin Ortadoğu Barış Planı’nı asla tanımayacak veya kabul etmeyecektir. Bu planla işgal edilen Filistin topraklarının ilhakı amaçlanıyor. Binlerce yıldır olduğu gibi bugün de dünya barışının anahtarı olan Kudüs, Türkiye’nin ‘kırmızı çizgisidir’. Türkiye, sokaklarda masumları katleden İsrail gibi haydut bir devleti asla kabul edemez. Kudüs’ü tümüyle İsrail’in kanlı pençelerine terk etmek, tüm insanlığa yapılmış en büyük kötülük olacaktır.”

Dışişleri Bakanlığı: “Bu plan, iki devletli çözümü öldürmeyi ve Filistin topraklarını gasp etmeyi hedefleyen bir ilhak planıdır. Filistin halkı ve toprakları parayla satın alınamaz. Kudüs kırmızı çizgimizdir. İsrail’in işgal ve zulmünü meşrulaştırmaya yönelik adımlara izin vermeyeceğiz. Kardeş Filistin halkının daima yanında olacağız. Filistin topraklarında bağımsız Filistin için çalışmaya devam edeceğiz. Filistin’in kabul etmeyeceği hiçbir planı desteklemeyeceğiz. İşgal politikalarına son vermeden Ortadoğu’ya barış gelemeyiz.”

İletişim Başkanı Fahrettin Altun: “Ortadoğu Barış Planı veya Yüzyılın Anlaşması tabirlerinin oldukça hatalı olduğunu düşünüyoruz. Planın içeriğini okudukça, bunu çok net görüyorsunuz. Bize göre, bu İşgal ve İmha Planı ya da Yüzyılın İhaneti olarak adlandırılmayı daha çok hak ediyor.”

“İki tarafın müzakeresinden ziyade, tek taraflı bir dayatma var burada. Planın tek amacının, Netanyahu’nun liderlik krizini gidermek olduğu ortaya çıkıyor. Planı hazırlayanlar, uygulanamayacağını gayet iyi biliyorlar. Tüm hedefleri, zaman kazanmak ve bu arada işgal edilen alanları genişletmektir. Barış planı değil, savaş ilanıdır bu.”

ÜLKELER / ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	AÇIKLAMALAR
ALMANYA	Almanya Dışışleri Bakanı Heiko Maas , ABD Başkanı Donald Trump'ın sözde Ortadoğu Barış Planı'na ilişkin önerisinin sorulara yol açtığını belirtti. Maas, ABD'nin bu önerisini titiz bir şekilde inceleyeceklerini, tüm partnerlerin de bunu yapacaklarını varsaydıklarını ifade etti.
FRANSA	Fransa Dışışleri Bakanlığı: "Fransa, Başkan Trump'ın çabalarını memnuniyetle karşılıyor ve açıkladığı barış planını dikkatle inceleyecek." "İki devletli çözüm, Ortadoğu'da adil ve kalıcı barışın uluslararası hukuka ve uluslararası kabul görmüş parametrelere uygun şekilde sağlanması için gereklidir."
İNGİLTERE	Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Raab: "Bu açıkça, uzun bir çaba ve zamanı yansıtan ciddi bir teklif. Onları (liderleri), bu planları gerçek ve adil bir şekilde değerlendirmeye ve bunların müzakerelere geri dönüş için ilk adımı oluşturup oluşturamayacağını araştırmaya teşvik ediyoruz."
RUSYA	Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov: "ABD'nin sözde Ortadoğu Barış Planı'nın bazı maddelerinin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararlarıyla uyuşmamaktadır."
KANADA	Kanada Dışışleri Bakanı François-Philippe Champagne: "Kanada, Ortadoğu'da kapsamlı, adil ve kalıcı bir barış sağlanması hedefine bağlılığını sürdürmektedir. Bu, İsrail ile barış ve güvenlik içinde yan yana yaşayan bir Filistin devletinin kurulmasını ve İsrail'in kendi sınırları içinde güvenliğinin sağlanmasını da içermektedir." "Kanada, İsrail-Filistin çatışması için müzakere edilmiş bir çözüme yönelik çabaların acilen yenilenmesi ihtiyacının farkındadır ve ABD'nin Ortadoğu barış süreci girişiminin ayrıntılarını dikkatle inceleyecektir."

ÜLKELER / ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	AÇIKLAMALAR
FİLİSTİN	Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas: “Bu plana bin kere hayır diyoruz.” “Bugün duyduğumuz safsatadan sonra yüzyılın anlaşmasına bin kere hayır diyoruz. Filistinliler İsrail işgalini sona erdirmeye ve başkenti Doğu Kudüs olan bir devlet kurma taahhüdüne bağlı kalacaktır. Diz çökmeyeceğiz ve teslim olmayacağız; Filistinliler barışçıl halkçı yollardan bu plana karşı direnecek.” Filistin Başbakanı Muhammed İştıyye: “Bu anlaşma Filistin davasını bitirme planından başka bir şey değildir”.
PAKİSTAN	Pakistan Dışişleri Bakanlığı: “Pakistan, kendi kaderini tayin hakkı da dâhil olmak üzere Filistinlilerin meşru haklarının gerçekleşmesine imkân verecek diyalog ve müzakerelerle Filistin sorununun adil ve kalıcı bir çözüme ulaşmasını desteklemeye devam ediyor.” “Uluslararası olarak kabul edilmiş parametreler ile 1967 öncesi sınırlara dayalı ve başkenti Kudüs-ü Şerif (Kudüs) olan geçerli, bağımsız ve muttasıl bir Filistin Devleti kurulması çağrımızı yineliyoruz.”
KATAR	Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani: “Katar Filistin sorununa Arap Barış Girişimi ve uluslararası kararlar doğrultusunda adil ve kapsamlı çözüm bulunması için çaba göstermeye hazırdır. Filistin halkının mücadelesine destek veriyoruz.”
ÜRDÜN	Ürdün Dışişleri Bakanı Ayman Safadi: “Doğu’nun başkentinde bağımsız bir Filistin devleti kurmanın tek yolunun işgalin bitirilmesi, Filistin halkının haklarının ve Ürdün’ün çıkarlarının korunmasını kapsayan, uluslararası kararlara dayalı gerçek ve adil bir barışı aramaktan geçtiğine inanıyoruz.”

ÜLKELER / ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	AÇIKLAMALAR
BAE	Birleşik Arap Emirlikleri'nin Washington Büyükelçisi Yusuf el-Uteybe: "Plan, ABD öncülüğündeki uluslararası çerçevede müzakerelere geri dönüş için önemli bir başlangıç noktasını teşkil etmektedir." "Kalıcı çözümü temin etmek için tek yol, tüm ilgili taraflarla bir anlaşmaya varmaktır." "BAE, Filistin ve İsraililerin uluslararası toplumun desteğiyle kalıcı barışa ve gerçek anlamda bir arada var olmaya ulaşabileceklerine inanmaktadır."
İRAN	Dışişleri Bakanı Zarif: "Sözde 'Barış Vizyonu' açıkça iflas etmiş gayrimenkul müteahhidinin hayal projesidir. Ama bölge ve dünya için bir kâbustur. Ve umarım, yanlış kişiyi suçlayan tüm Müslümanlar için bir uyanış çağrısıdır."
MISIR	Mısır, Filistinlilerle İsraililerden öneriyi "dikkatlice incelemelerini" istedi. Dışişleri Bakanlığında yapılan açıklamada, Planın, "işgal altındaki Filistin topraklarında bağımsız ve egemen bir devlet" kurarak Filistin halkının "meşru haklarının" tümünü tesis eden bir çözümden yana olduğu belirtildi.
YEMEN	Dışişleri Bakanı Muhammed el Hadrami: "Yemen'in tutumu; tutarlı, sağlam ve destekleyicidir ve Filistin meselesi ile kardeş Filistin halkının en başta bağımsız devletini ve başkenti Kudüs-i Şerif'i kurma hakkı olmak üzere devredilemez hakları konusunda değişmeyecektir."

ÜLKELER / ULUSLARARASI ÖRGÜTLER	AÇIKLAMALAR
SUUDİ ARABİSTAN	Dışişleri Bakanlığı: “Başkan Trump yönetiminin kapsamlı bir barış planı geliştirme çabalarını takdir etmektedir ve aynı zamanda Filistinli ve İsraili taraflar arasında doğrudan barış görüşmelerinin başlaması çağrısında bulunmuştur.”
TUNUS	Cumhurbaşkanı Kays Said: “Yüzyılın adaletsizliği... Filistin bir anlaşmaya konu olacak bir bağ bahçe değildir.”
KUVEYT	Dışişleri Bakanlığı: “Filistin meselesine adil ve kapsamlı bir çözüm ancak başta Doğu Kudüs'teki başkenti ile 4 Haziran 1967 tarihli sınırında bağımsız ve egemen bir devlet olarak uluslararası toplumun belirlediği şartlara ve ilgili uluslararası meşruiyet kararlarına uyulması suretiyle elde edilebilir.”
BAHREYN	Bahreyn Dışişleri Bakanlığ'ından yapılan açıklamada, ABD'nin bölgedeki barış süreci için sarf ettiği çabadan övgüyle söz edilerek, Trump'ın açıkladığı planın da bu sürece ivme kazandıracak ifade edildi. Açıklamada, Bahreyn'in, tarafların planı incelemesini, daha sonra İsrail ve Filistin halklarının taleplerine cevap verecek bir anlaşmaya varabilmeleri için ABD gözetiminde Filistin ile İsrail arasında doğrudan müzakerelerin başlamasını sabırsızlıkla beklediği belirtildi.

SONSÖZ: TÜRKİYE’NİN ÇAĞRISI

İsrail’in Filistin’e yönelik sistematik işgalini görmezden gelerek, Trump yönetimi tarafından tek taraflı olarak hazırlanan sözde barış planı, Filistin’i topraksızlaştırmayı hedeflemektedir. Uluslararası hukuka, BM ve BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olan bu plan başarısız olmaya mahkûmdur ve uygulanabilirliği yoktur.

Oldu-bitti anlayışıyla hazırlanan söz konusu plan ile Filistinlilerin egemenlik hakları ihlal edilmektedir. Bu nedenle, barış değil, bir işgal planıdır. İsrail’in işgal politikalarını meşrulaştırmanın aracı olan sözde barış planı, Kudüs’ün çok dinli yapısını ortadan kaldırmakta ve kültürel soykırımın önünü açmaktadır.

BM ve BM Güvenlik Konseyi tarafından alınan 242 ve 338 sayılı kararlarla kabul edilen iki devletli çözümü ortadan kaldırmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası hukuk ve anlaşmaları, BM gibi küresel kuruluşları işlevsizleştirmek ve değersizleştirmektedir.

Bu işgal planının Filistin'e ve Ortadoğu'ya huzur ve refah getirebilmesi mümkün değildir. Böylesi bir planı Filistinlilerin itirazlarına rağmen hayata geçirmeye çalışmak, Ortadoğu'da yaşanan krizleri ve çatışmaları derinleştirecektir. Bölgede artan istikrarsızlık nedeniyle, terör ve düzensiz göç tehditleri güçlenecektir. Bu durum, kaçınılmaz olarak Avrupa'ya doğru büyük bir mülteci hareketliliğinin başlamasını ve daha emniyetsiz bir ortamın oluşmasını tetikleyecektir.

Türkiye Filistin meselesine hak ve hukuk çerçevesinde yaklaşmakta ve Filistin ve Ortadoğu'da kalıcı ve kapsamlı bir barışın, Filistin'i yok saymayan, adilane ve BM kararlarına uygun bir plan ile mümkün olacağına inanmaktadır. İki devletli çözümde yeni olan Türkiye'ye göre, en azından şu 4 temel ilkenin esas alınması ile barış inşa edilebilir:

- 1967 sınırlarına geri dönülmesi,
- Filistinli mültecilerin geri dönüşünün mümkün hale getirilmesi,

- Kudüs'ün Filistin'in başkenti olması,
- Yahudi yerleşimcilerin Filistin topraklarından çekilmesi.

Bu bağlamda,

Filistin halkının onlarca yıldır maruz kaldığı acı, işgal ve soykırım politikalarına bu defa izin verilmemelidir. Gerçek bir barış planı ancak uluslararası meşruiyet düzleminde ve Filistin'in haklarının göz önünde bulundurulduğu bir çerçevede gerçekleşebilir.

Bugün Avrupa ve Avrupa Birliği'nin diplomasi eksenli gündemini güçlü bir şekilde masaya koymasının zamanı gelmiştir. Avrupa Ortadoğu'ya yönelik artık daha sağlıklı politika geliştirmeli ve Filistin-İsrail meselesini bu politika çerçevesinde ele almalıdırlar.

Bugün tüm dünya uluslararası hukuku savunmalı ve işgale ve hukuksuzluğa karşı Filistinlilerin yanında durmalıdır. İnsanlığın ve diplomasi geleceği için küresel vicdan harekete geçmelidir.

Ve bugün, bütün devletler Ortadoğu işgal planına karşı kararlı tavrını net bir şekilde ortaya koymalıdır.

YÜZYILIN İŞGALİ:
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE
FİLISTİN

YÜZYILIN İŞGALİ:
TEK TARAFLI PLANLARIN GÖLGESİNDE
FİLİSTİN

ISBN 978-605-06-5701-2

9 786050 657012